

Täysistunto

Tiistai 30.5.2023 klo 13.59—14.30

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 14.30.

Puhetta johti puhemies Petteri Orpo (13.59—14.30).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 8—11/2023 vp.

2.2. Kansalaisaloitteet

Eduskunnalle on 29.5.2023 toimitettu kansalaisaloite KAA 1/2023 vp: Lakialoite polttoaineveron kohtuullistamisesta ja kohtuullisen hintatason turvaamisesta.

2.3. Kansalaisaloitteet

Eduskunnalle on 29.5.2023 toimitettu kansalaisaloite KAA 2/2023 vp: Dieselin käyttövoimavero poistettava ja luotava dieselille biopolttoaineiden jakeluvelvoitetuki.

2.4. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin

Eduskunnalle ovat saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin KK 1—7/2023 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuomioistuinmaksulain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 3/2023 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 1/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Petteri Orpo: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 1/2023 vp. Nyt päätetään lakiehd-

Pöytäkirja PTK 9/2023 vp

tuksen sisällöstä. — Aloitetaan yleiskeskustelu. Esityksen esittelee lakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Meri.

Keskustelu

14.02 Leena Meri ps (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Lakivaliokunta on tässä kiireen keskellä ehtinyt käsitellä jo hallituksen esityksen tuomioistuinlain muuttamiseksi, koska sinne oli tuossa ruuhkassa, mikä meillä oli ennen vaaleja, jäänyt tekninen virhe.

Lakia muutettiin siten, että 1.10. kuluvaan vuotta tulee voimaan laki, että lähestymiskielon hakijalta ei peritä oikeudenkäyntimaksua silloin, kun hakemus hylätään tai asia jää silensä. Tässä virheelliseen muotoon jääneessä asiassa nämä teknisluontoiset virheet jäivät hyväksytyyn ja vahvistettuun tuomioistuinmaksulakiin. Valiokunta ei kuullut asiassa kuin oikeusministeriötä, koska tässä asiassa ei ollut epäselvyyttä. Tämä oli ollut alun perinkin tarkoitus näin, mutta muutosten vuoksi tämä oli jäänyt huomioimatta.

Lakivaliokunta puoltaa tähän hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana. Päätosehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 3/2023 sisältyvän lakiehdotuksen.

Tämä mietintö oli yksimielinen, emme äänestäneet tästä.

Puhemies Petteri Orpo: Puhujalistaan, edustaja Tynkkynen, Sebastian.

14.04 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on esitys, jossa tuomioistuinmaksulakiin esitetään teknisluonteisten virheiden korjauksia. Jos lain uudistamisen yhteydessä lakiin pääsee syntymään tällaisia virheitä, niin niihin on eduskunnan taruttava mahdollisimman nopeasti. Lainsäädännön on aina syytä pysyä ajassa mukana, jotta se säilyttää arvonsa ja tarkoituksensa. Tämä tarkoittaa puuttumista pieniinkin teknisluonteisiin virheisiin mutta myös jatkuvan keskustelun käymistä siitä isommasta yhteiskunnan kuvasta, jonka kanssa lainsäädännön on oltava linjassa.

Viime viikkoina Suomessa on uutisoitu hyvin vakavista käsiteltävistä rikostapauksista, joissa on ominaispiirteitä juuri tälle ajalle, jossa nyt elämme. Moni Vastaamon tietomurron kymmenistä tuhansista uhreista on luultavasti seurannut tapauksen käsittelyä mediassa ja on tahollaan miettinyt oikeuden toteutumista. Vaatimattomista korvauksista ja ratkaisuista riippumatta uhreilla taakka tulee kulkemaan ikuisesti mukana — samoin jatkuva pelko siitä, että tietomurrossa varastetut arat asiat ovat jonkun ulkopuolisen luettavissa ehkä tälläkin hetkellä.

Hiljattain uutisoitiin toisesta tapauksesta, jossa nettiin oli ladattu salakuvattuja videoita, joiden uhreiksi on joutunut uimahallin suihkutilojen asiakkaita. Syyteoikeus vanheni, joten tekijä ei ehkä koskaan joudu vastuuseen, mutta mitä jää uhreille? Ikuinen pelko alastonkuvien leviämisestä.

Yhteistä näille tapauksille on se, että rikolliset ovat pienellä vaivalla aiheuttaneet aivan uskomattomia ja elinikäisiä kärsimyksiä uhreille. Kuka tahansa olisi voinut joutua tietämättään uhriksi.

Kun ennaltaehkäisyyn ja uhrien tukemiseen panostetaan, niin tähän samaan pakettiin on kuuluttava myös kovempien tuomioiden kartoittaminen. Vakavissa väkivaltarikoksissa olemme tätä koventamistarvetta nostaneet toistuvasti esille, mutta yhtä lailla nostaisiin

Pöytäkirja PTK 9/2023 vp

myös tämäntyyppisiä vakavia yksityisyydensuojaa loukkaavia rikoksia siihen joukkoon, jossa rikosten ja rangaistusten yhteensopivuutta kannattaa selvittää. Uskon, että tälle löytyy niin eduskunnasta kuin uhrien keskudestakin laajaa tukea. Jos laki ei vastaa kansan oikeustajua, demokratian näkökulmasta laissa on silloin virhe, ja myös se pitää korjata. — Kiitos.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Aittakumpu.

14.06 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Vaikka kyse on teknisestä muutoksesta, aihe on mitä tärkein: Saako maassamme oikeutta? Valitettavasti aina ei saa. Oikeusistuimissa jutturuuhka on johtanut siihen, että käsittelyajat ovat venyneet ja jopa rutiinomaiset jutut saattavat kestää vuosikausia. Tuomioistuinten jutturuuhkat ja pitkät käsittelyajat ovat ongelma paitsi yksittäisten kansalaisten myös yritysten oikeusturvan kannalta. Samoin ongelma on se, että suomalainen ei aina pysty hakemaan oikeutta, koska varaa oikeudenkäyntikulujen maksamiseen ei ole.

Samaan aikaan, arvoisa puhemies, syyttäjät ja tuomaritkin uupuvat. Vaikka viime vuosina oikeudenhoidon määrärahoja on lisätty, tilanne on edelleen hankala. Edellisellä hallituskaudella myös poliisien määrää lisättiin ja voimavaroja hyvästä syystä nostettiin. Rikosasioissa juttujen selvittämistä on autettu, mutta kuten todettu, ruuhkaa on edelleen.

Arvoisa puhemies! Koko oikeudenhoidon ketjun pitää toimia. Tärkeintä tietysti on ennaltaehkäisy ja ennalta estäminen. Jos nuoria ajatellaan, he tarvitsevat ennen kaikkea tulevaisuutta ja toivoa ja rohkaisua siihen, että kannattaa pysyä kaidalla tiellä. Oikeusvaltiossa oikeutta pitää saada kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisin kustannuksin riippumatta siitä, asuuko maalla tai kaupungissa, onko köyhä tai rikas. Oikeuden pitää toteutua.

Arvoisa puhemies! Oikeudenhoitoon tarvitaan rahaa, jotta kansalaiset eivät joudu enää jatkossa kärsimään pitkittyneistä ja kalliiksi käyneistä oikeudenkäynneistä.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Meri.

14.08 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Aivan oikeansuuntaisia puheenvuoroja. Tuossa viime kaudella monesti lakivaliokunnan puheenjohtajanakin katselin, kun hallitukselta ei tullut pysyviä määrärahoja oikeudenhoitoon. Esimerkiksi lakivaliokunta on vuosikausia siitä huomauttanut. Se ei ollut pelkästään edellisen hallituksen tekemättä jättämistä, mutta pysyviä määrärahalisäyksiä sinne ei juuri tullut. Saimme kuulla lakivaliokunnassa, kuinka tuomarit ovat uupuneita, juttumäärät kasvavat ja se hätä on kova. Oikeudenkäyntiavustajien ja oikeudenkäynnin saatavuuteen ei ole juurikaan edellisenkään hallituksen toimesta puututtu, pullonkaulat ovat kasvaneet. Tämä on ollut tiedossa, esimerkiksi äskeisellä keskustan eduskuntaryhmän puhujalla, koko viime hallituskauden, ja itse asiassa taidatte istua toimitusministeristössä tälläkin hetkellä, mutta eipä sitä apua sinne tullut. Siellä on tehty tosiaan lyhyillä määrärahoilla paikkauksia, mutta sehän ei ole auttanut mitään, kun pysyviä virkoja ei saada ja määräaikaista tuomareita ja syyttäjiä on jouduttu palkkaamaan.

Toimiva oikeudenhoito on koko oikeusvaltion perusselkäranka. Jos se ei toimi, mikään muukaan ei toimi. Me voidaan säätää täällä kymmeniä lakeja sosiaaliturvasta, valvonnasta, ja voit hakea muutosta, mutta ei sinne oikeuteen pääse, kun siellä on niin kovat ruuhkat. Ja nyt tietysti olisi ollut hyvä, että edellinen hallitus olisi tälle asialle paljon asioita tehnyt.

Pöytäkirja PTK 9/2023 vp

Lakivaliokunnan aloitteesta tehtiin oikeudenhoidon selonteko, ja kiitän siitä myös oikeusministeri Henrikssonia, että se nyt tänne lopulta tuli ja että me saimme vihdoinkin ja viimein raamit sille, mitä oikeudenhoidon tarvitsee ja minkälaisessa pulassa siellä ollaan.

Otan kuitenkin tässä vielä esimerkiksi semmoisen asian, mille te ette ole tehneet siis yhtään mitään vaan itse asiassa pahentaneet tilannetta. Meidän hallinto-oikeudethan ovat aivan tupaten täynnä ulkomaalaisasioita. Siellä pyörii uusintahakemuksissa ihmisiä, jotka hakevat viidettätoista kertaa uutta turvapaikkaa, ja te ette tehneet tälle asialle siis yhtään mitään. Esimerkiksi Helsingin hallinto-oikeudessa ulkomaalaisasioiden käsittelyjä asiämääristä on noin puolet.

Ja miettikää, mihin tilanteeseen te olette jättäneet tämän maan: oikeuslaitos aivan tukossa, syyttäjät uupuneita, tuomarit uupuneita. Ja me yritetään nyt tuolla hallituspöydässä tätä asiaa ratkaista ottaen huomioon sen lisäksi vielä, että tähän jätitte tämän lähes konkurssiin, niin että revi siitä huumoria. Me todella halutaan pelastaa oikeusvaltio, mutta minä toivoisin, että ne, jotka täällä pitävät nyt näitä puheenvuoroja, olisivat tehneet osansa. Tänne on turha tulla tänään hurskastelemaan, kun on jättänyt meille käsiin semmoisen tilanteen, mikä meillä on — anteeksi vähän suora puhe, mutta pakko sanoa.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Lehtinen.

14.11 Rami Lehtinen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Aittakumpu toi täällä esiin sen seikan, että poliisien määrää on viime hallituskaudella merkittävästi lisätty — tai ei sanonut ”merkittävästi” mutta ”lisätty”. Se pitää ihan paikkansa, ja se näkyy perustuksessa myöskin ihan paikallistasolla. Mutta se, mikä usein unohtuu tässä keskustelussa, on se, että vaikka kokonaismäärää on lisätty, niin samaan aikaan perustusta tekevien poliisien määrä on vähentynyt niin tutkinnassa kuin kentälläkin. Mistä se johtuu? Se johtuu siitä, että tätä lainsäädäntöä, josta tässä tänäänkin ollaan keskustelemassa, on lisätty siinä määrin, että velvoitteiden määrä on kasvanut niin paljon, että perustukseen ei riitä tekijöitä vaan lisätyövoima menee ideologisiin kohteisiin. Sitä varmaan kukaan ei halua.

Toisaalta myöskin tämä keskustelu ja tämä pykälä, joka tänäänkin on tässä esillä, kuvaavat sitä, että lainsäädännön määrä on ehkä tuotu sille tasolle, että sitä voisi pikkasen ohentaa. Jos lakia ei edes ehditä tuomaan valmiina vaan sitä pitää ennen käyttöönottoa jo uudelleen korjata, niin ollaan ehkä liian suurissa määrissä lainsäädännön puitteissa. Pärjätäisiinkö me Oy Suomi Ab:ssa pienemmälläkin lainsäädännöllä? Se on hyvä kysymys.

Puhemies Petteri Orpo: Keskustelu on laadukasta, mutta toivon, että keskitytään varsinaiseen esitykseen. — Edustaja Tynkkynen, Sebastian.

14.13 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Kyllä tässä nyt on pakko kommentoida edustaja Aittakummun puheenvuoroa, joka sinänsä oli kyllä aivan erinomainen itse sisällöltään, mutta sitten kun me muistetaan tämä konteksti, että hän ja hänen puolueensa istuivat tosiaan edelliset neljä vuotta hallituksessa päättämässä näistä asioista ja rahoista, niin silloin tämä puhe asettuu pikkasen erilaiseen kontekstiin.

Edustaja ja lakivaliokunnan puheenjohtaja Leena Meri piti tässä aivan erinomaisen puheen. Juuri tällaiselle tiukalle puheelle on tarvetta tässä ajassa. Otetaan löysät pois, nimitäin viimeiset neljä vuotta velkaa otettiin ihan valtava määrä eikä oltu valmiita tekemään tarvittavia priorisointeja, jotta rahaa olisi riittänyt valtion ydintehtävien kannalta välttämät-

Pöytäkirja PTK 9/2023 vp

tömiin palveluihin, esimerkiksi oikeudenhoitoon. Jos puhutaan tästä ketjusta vaikkapa syyttäjien, tuomareitten ja niin edelleen osalta, niin tuota osuutta — puhutaan kymmenistä miljoonista — oltaisiin tarvittu lisää, jotta se oltaisiin saatu kuntoon, mutta ei: ei sitä rahaa laitettu. Sen sijaan te veitte kyllä läpi sen suomalaisille neljän miljardin euron hintaisen EU:n elpymispaketin, joka on aivan massiivinen verrattuna niihin muutamiin kymmeneen miljooniin, joita olisi tarvittu, että oltaisiin saatu oikeudenhoito kuntoon.

Siellä on erilaista kyselydataa saatu tuomareilta siitä, kuinka he ovat vaihtamassa alaa, koska on vaan niin raskasta. Kyllähän se on moraalisestikin ihmiselle, joka haluaa hoitaa oman työnsä hyvin eikä pysty — käsittelyt ovat pitkiä, ihmiset eivät saa oikeutta tai syyttäjille niitä nippuja, siellä on paperinippuja valtava määrä odottamassa — niin kyllä se varmasti on henkisesti raskasta, kun tiedostaa, että hänellä ei työaika riitä ja sinne vaan kertyy paperipinoon erilaisia keissejä.

Eli nyt te olette kyllä valitettavasti jättäneet meille melkoisen savotan siivota, ei pelkästään oikeudenhoidon osalta vaan myöskin näiden kaikkien muiden osa-alueiden, vaikkapa soten, osalta. Te kyllä teitte uudistuksen, mutta ette suunnitelleet tätä rahoitusta ihan loppuun. Ja kyllä seuraava hallitus — mikä ikinä se onkaan — joutuu oikeasti tosi kovan paikan eteen sen takia, että te jätitte asioita valitettavasti tekemättä. Kovat ajat on tulossa, ja siitä ei voi syyttää sitten oppositiokaudella — kuka tahansa täällä onkaan — pelkästään istuvaa hallitusta, joka niitä kovia päätöksiä ja vaikeita päätöksiä joutuu tekemään, vaan myöskin edellistä hallitusta, joka jätti tekemättä kaiken, mitä tulee rahoitukseen. Me velkaannutaan ihan massiivista vauhtia tällä hetkellä. — Kiitos.

Puhemies Petteri Orpo: Edelleen olisi hyvä, jos pidättäydyttäisiin varsinaisessa asiakohdassa tai siinä aihepiirissä. — Edustaja Räsänen, Joonas.

14.16 Joonas Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä jo hieman kuuntelinkin, että aika kauaksi olemme päässeet tästä tuomioistuinmaksulain teknisestä muutoksesta, joka on erittäin tärkeä. On hienoa, että lakivaliokunta on kyennyt yksimielisesti tuomaan tämän eteenpäin. Toivon mukaan tämä saadaan todella muutettua, koska on juuri niin kuin täälläkin on todettu, että lainsäädäntöä sopii tarkistaa aina silloin, kun huomataan, että sinne teknisiä virheitä on jäänyt.

Arvoisa puhemies! Kun tässä nyt laajemmin tätä keskustelua kuuntelee, niin siihenkin on varmaan helppo meidän jokaisen yhtyä, että kun puhutaan ylipäänsä näistä maksuista, niin nämä maksut eivät tietenkään saa estää keneltäkään sitä, että pystyy oikeutta hakemaan, saamaan asiansa vireille ja saamaan sen käsiteltyä. Ja on totta, niin kuin monessa muussakin yhteiskunnan palvelussa, että täällä oikeudenhoidossakin on varmasti sellaista jonoa, ja me kaikki toivoisimme, että se sieltä lähtisi ja sitä kautta ihmiset saisivat asiansa käsiteltyä nopeammin.

Arvoisa puhemies! Tässä salissa tyypillisesti kuluu aika paljon aikaa siihen, että puolin ja toisin sitä syyllistä aina etsitään, ja välillä saattaisi ehkä olla ihan hyödyllistä sekin, että kaivettaisiin se peili sieltä esille. Tässä kun näitä puheenvuoroja kuuntelin, niin laitoin kylä muistikirjaani merkin, että tähän asiaan on hyvä palata vaikka vuoden kuluttua ja katsoa, olisiko sitten musta muuttunut valkoiseksi. Voisin kuvitella, että jos ennemminkin haettaisiin ratkaisuja kuin lähdetään aina sitä syyllistä etsimään ja jos välillä niitä ratkaisuja haettaisiin jopa yhdessä ihan koko eduskunnan voimin, niin — näin uskoisin — päästäisiin vähän parempaan lopputulokseen.

Pöytäkirja PTK 9/2023 vp

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Laakso.

14.18 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Kun edellinen edustaja puhui tuossa siitä yhteisestä ratkaisusta, niin se on aika hyvä, kun voidaan seuraavaksi, oli sitten hallitus mikä tahansa, tehdä näitä hyviä yhteisiä ratkaisuja, lopettaa se oikeuslaitoksen kuormittaminen — ei meidän tarvitse aina olla tekemässä sellaista lainsäädäntöä, että kun Leena sanoo Mattia pipipääksi, niin ollaan oikeudessa ja sitten puidaan sitä asiaa.

Tilanne on se, että me ollaan itse aiheutettu tässä tilassa se ongelma sillä, että me ollaan työnnetty aivan liian paljon kaikennäköistä hömppää oikeuslaitoksen ratkaistavaksi ja ylikuormitettu sillä oikeuslaitosta ja jopa niin sanotusti viranomaisia, poliiseja ynnä muita. Eli meillä on oiva tilaisuus nyt neljä vuotta tehdä muutoksia siihen, että näistä kaikennäköisistä turhanpäiväisistä jutuista päästään pois ja oikeuslaitos saa oikeasti tutkia niitä asioita, joita heidän on hyvä tutkia. — Kiitos.

Puhemies Petteri Orpo: Ja edustaja Bergbom.

14.19 Miko Bergbom ps: Arvoisa herra puhemies! Olemmeko oikeusvaltio? Siitähän tässä kokonaisuudessa on kyse: riittääkö meillä rahaa siihen, että ihmiset saavat tässä maassa oikeutta?

Edustaja Räsänen, totesitte, että täällä etsitään syyllistä turhaan. Eihän täällä etsitä syyllistä vaan todetaan se tosiasia, että teidän kaudellanne neljän vuoden aikana näitä asioita ei ole hoidettu kuntoon, ja sen huomaa, jos keskustelee suomalaisten kanssa. Kannattaa siis joskus poistua täältä norsunluutornista keskustelemaan tavallisten ihmisten kanssa, jotka päivittäin kokevat sen tilanteen, että oikeusasteet eivät tässä maassa toimi. Ne eivät toimi tuomareiden osalta, ne eivät toimi asianajajien osalta, eivätkä ne toimi niiden kansalaisten osalta, jotka sitä kautta yrittävät oikeutta asioihinsa hakea.

Tässä yhteiskunnassa on myös ollut semmoinen mielenkiintoinen elementti viimeisten vuosikymmenten aikana, että rahaa on ja sitten toisiin asioihin sitä ei olekaan. Rahaa on maailmanparannushankkeisiin. Rahaa on lyödä kehitysapuun miljardikaupalla joka ikinen vuosi. Rahaa on lyödä myös elpymispakettiin. Mutta sitten, kun haetaan kymmeniä miljoonia tämmöisiin aivan keskeisiin oikeusvaltion elementteihin, sitä rahaa ei kummasti enää olekaan. Tämä on aivan kestämaton tapa toteuttaa suomalaista yhteiskuntaa niin, että tässä maassa kaikki voisivat hyvin.

Asia voidaan korjata, ja toivon, että sille saavutetaan laaja parlamentaarinen tuki yli hallitus—oppositio-ajan. Tämän ei pitäisi olla mitenkään rakettitiedettä. Tämän ei pitäisi olla edes vasemmisto-, oikeisto-, keskusta- tai mikä tahansa kysymys. Meidän kaikkien pitäisi olla tästä samaa mieltä.

Arvoisa puhemies! Toivon, että tämä korjataan seuraavan neljän vuoden aikana. — Kiitos.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Lohi.

14.20 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! En lähde tässä käymään poliittisia niin sanottuja arkeologisia kaivauksia, joita täällä harrastetaan jonkun verran siitä, mitä on edellisellä ja sitä edellisellä vaalikaudella tapahtunut. Vaalit menivät, nyt ovat hallitusneuvottelut, ja niitten, jotka ovat siellä, [Sheikki Laakso: Toiset on, toiset ei!] tehtävä on tietenkin

Pöytäkirja PTK 9/2023 vp

neuvotella ja korjata asioita parempaan suuntaan. Ymmärrän, että täällä on helppo tässä vaiheessa jo purkaa sitä tuskaa, joka siellä on, kun realiteetit tulevat esille. [Sebastian Tynkkynen: Teidän realiteettinne!]

Puhemies! Itse tästä asiasta haluan todeta sen verran, että kun puhutaan tuomioistuinnaksuista, niin itse kyllä näkisin, että suurin ongelma meidän oikeusjärjestelmän toimivuudessa on tällä hetkellä se, että riita-asioissa keskituloinen ei saa oikeusturvaa. Jos olet pienituloinen, niin että sinä saat ilmaisen oikeusavun, niin silloin se pystyy toteutumaan, [Leena Meri: Mitäs te teitte sille asialle?] ja jos sinulla on rahaa, sinulla on varaa riidellä. Mutta keskitulolisella se kului riski on niin suuri riitajutuissa, että se on minusta asia, johon itse asiassa rohkeaisen myönteisessä mielessä teitä, jotka ehkä olette neuvottelemassa niissä ryhmissä. Todennäköisesti täällä on osa niistä henkilöistä läsnä. Rohkeaisen teitä tähän tarttumaan. Kaikki korjaustoimet eivät ole välttämättä semmoisia, että ne vaativat rahaa, vaan voidaan tehdä vähän rakenteellisia muutoksia.

Minusta yksi, jota kannattaisi myös yhtenä pienenä osana tässä kokonaisuudessa edistää, on se, että myös riitajuttujen sovittelu voisi edetä. Siitä on meillä aika hyviä kokemuksia. Itse olen ainakin kuullut paljon hyvää muun muassa tuolta Oulun käräjäoikeuden alueelta, jossa sitä on lähdetty viemään eteenpäin aika onnistuneesti.

Nämä ovat asioita, joissa kannattaa miettiä, miten voitaisiin edistää niitä ja tätä kautta purkaa yhtenä osatekijänä muun muassa sitä ruuhkaa. Se edesauttaa myös sitä, että saataisiin tilannetta parannettua, kun rahaa on aina rajallisesti, niin kuin varmaan tullaan huomaamaan myös siellä hallitusneuvotteluissa.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Aittakumpu.

14.23 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Oli miellyttävä kuulla tuolta perussuomalaisten suunnasta se, että heillä on hyvin selkeä linja tämän asian kanssa, että rahoitusta varmastikin tullaan nyt parantamaan, että tämä monien hallituskausien ajan jatkunut ongelma saadaan paremmin korjattua. Kuten todettua, viime kaudella rahoitusta monin tavoin lisättiin, mutta se ei vielä riittänyt. Nyt perussuomalaiset ovat Säätytalolla sen tosiasian edessä, että rahaa tarvitaan mitä moninaisimpiin asioihin, niin oikeudenhoitoon, soteen kuin maanteihin ja niin edelleen, mutta rahat ovat rajalliset ja sitä priorisointia joudutaan tekemään. Tsemppiä vaan kovasti sinne Säätytalon neuvotteluihin.

Puhemies Petteri Orpo: Hyvät edustajat, nyt tätä yleispoliittista keskustelua on käyty jo riittävästi. Toivon, että seuraavat puheenvuorot keskittyvät nimenomaan tähän esityksessä olevaan kysymykseen. Edustaja Hoskonen antaa malliesimerkin.

14.24 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Yritän parhaani. Pahoittelen, jos en ihan onnistu, mutta en puhu pitkään.

Totean vain, että on erinomaista, että lakivaliokunta on päässyt yksimieliseen mietintöön. Sillä on suuri arvo itse asian käsittelyn kannalta.

Mutta rohkenen ottaa, arvoisa puhemies, ihan pienen esimerkin, minuutin verran: Lieksassa on yksi silta, jota on pyritty purkamaan kuusi vuotta. Siitä on valitettu hallinto-oikeuteen ja vaikka minne. Miksi tämä tällainen sallitaan? Meidän pitää tehdä tämä homma niin, että tällaisissa asioissa kunnan päätös on lopullinen, ja siitä kaavastahan voi kerran valittaa. Itsehän me olemme tämän kuopan kaivaneet, että jos täällä vaikerrellaan, tulkoon se

Pöytäkirja PTK 9/2023 vp

tuolta laidalta salia tai tuolta laidalta tai keskeltä, niin pata kattilaa soimaa, musta kylki kummallakin. — Ei muuta.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Rostila.

14.24 Onni Rostila ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt kun tämä keskustelu mukavasti velloi tänne meikäläisen entiseen leipälajiin eli oikeudenkäyntiasioihin, niin koin kovaksi tarpeeksi muutaman sanan tästä sanoa.

Ensinnäkin: Vaikka viime hallituskaudella tehtiin muutamia tällaisia laastariratkaisuja oikeudenhoidon rahoituksessa, niin on kiistämätön tosiasia, että sitä ei tehty riittävästi eikä sitä tehty riittävän linjakkaasti, niin että se rahoitus olisi nostettu pysyvästi sellaiselle tasolle, että meillä ei ympäri maata tuomioistuinten esimerkiksi täytyisi tehdä pahimmassa tapauksessa 2—3 kuukauden määräaikaisia sopimuksia tuomareille, mikä tarkoittaa sitä, että aina sen pienen pätkän jälkeen se valtava juttunivaska siirtyy seuraavalle tuomarille, joka sitten hädissään yrittää päästä sillä omalla määräaikaisuudellaan siihen hommaan kiinni. Eli kun puhutaan nykyään paljon oikeusvaltiosta, niin minusta se on hyvin ulkokultaista puhetta, kun muistetaan, että tällä tasolla on Suomessa oikeudenhoito, valitettavasti.

Väitän myös, että vaikka on totta, että talousajat ovat kovot, siis on niukkuutta jaettavaa, niin on arvovalinta ja priorisointivalinta, mihin niitä rahoja laitetaan. Tuomioistuinlaitoksen osalta puhutaan muutamista kymmenistä miljoonista, minkä — anteeksi vain — tässä konkurssissa pitäisi olla niin pieni raha, että se kyllä pienellä velkarahalla sinne liikenee. Eli jos velkarahaa voidaan ottaa ties mihin, niin miksei sitä voida ottaa tähän kaikkien hyväksymään, elintärkeään asiaan oikeusvaltiossa? Sitä kysyn, ja sitä pyritään tuolla hallitusneuvotteluissa viemään eteenpäin parhaamme mukaan.

Viimeisenä asiana sanon sitten tähän edellä kuultuun puheenvuoroon, edustaja Lohen ihan hyviinkin evästyksiin, että meillä on keskiluokan osalta nimenomaan sellainen aukopaikka oikeusturvan saatavuudessa. Tässä toivoisin erityisesti oikeusturvavakuutuksia myyvien vakuutusyhtiöiden tietynlaista petrausta, niin että niitä vakuutusehtoja tai sitä vakuutustarjontaa voitaisiin alkaa laajentamaan sillä tavalla, että se kattaisi paremmin oikeudenkäyntikuluja. — Kiitos.

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Räsänen, Joona.

14.27 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä todella on ehkä tämän asiakohdan käsittely jäänyt hieman tämän yleisen poliittisen keskustelun varjoon. Taustahan tällä teknisellä korjauksella on siinä, että kun aikoinaan lainsäädäntöä on muutettu, niin tarkoitushan ei ollut muuttaa näitä oikeudenkäyntimaksuja muilta osin kuin näiden lähestymiskieltoasioiden osalta, ja sitten siinä lainsäädäntövaiheessa valiokunnassa on varmaan tämä tekninen virhe tapahtunut, ja sitä kautta se on tullut eduskunnan päätökseksi. Ja nyt on tarve korjata tämä asia siltä osin, että näitä muutoksia, joita ei siis aiottukaan tehdä, ei todella tapahtuisi näissä muissa maksuissa. Arvoisa puhemies, välillä on ehkä hyvä muistuttaa, mitä asiakohtaa olemme käsittelemässä täällä salissa, kun tuppaa välillä keskustelu lähtemään kiertämään vähän sitä laajempaa rataa.

Mutta, arvoisa puhemies, olen helpottunut todella siitä, että olemme saaneet niin vahvan vakuutuksen tuolta salin toiselta laidalta, niin että tällä kuluvalle kaudella eivät oikeudenkäyntimaksut varmaankaan ainakaan tule nousemaan. Ja toiseksi, olen ollut kuulevinani,

Pöytäkirja PTK 9/2023 vp

että painetta on aika paljon näiden jutturuuhkienkin siivoamiseen, ja tässä työssä toivotan kyllä onnea myös tulevalle hallitukselle. [Sebastian Tynkkynen: Väärin referoitu!]

Puhemies Petteri Orpo: Edustaja Ovaska.

14.28 **Jouni Ovaska kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tässä on kyse teknisestä virheestä, joka nyt korjataan. Keskustelu ehkä osoittaa sen, että niitä resursseja tarvitaan valmisteluun myöskin, jotta teknisiä virheitä ei tapahdu. Toisaalta tämä talomme ja me kaksisataa edustajaa emme vastaa niistä resursseista, mitä meillä itsellämme on käytössämme — ehkä tuolla valiokunnassa käsittelemme näitä asioita — mutta kun yhdessä asioita viedään eteenpäin, saadaan ehkä virheetkin korjattua.

Ja uskon, että tämä sali lähettää, arvoisa puhemies, sellaisen toiveen myös tuonne Säätytalolle, että toivottavasti hallitus nopeasti saataisiin muodostettua, koska oli käsiteltävä asia täällä mikä tahansa, me edustajat puhumme mistä tahansa. [Naurua]

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 3/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 6.6.2023 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 14.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola